

1962-2022
Ratsumieskilta ry

Hakkaa päälle!

Tiedotuslehti huhtikuu 2022

Kaikkien odottama kesä on jälleen tulossa. Puolustusvoimien lippujuhlan paraati pidetään 4.6.2022 Helsingissä. Lippujuhlan päivänä on luonnollisesti tapahtumia eri paikkakunnilla. Ilomantsin taistelujen muistopäivät ovat vuorossa heinä-elokuun vaihteessa.

Ratsuväen kenraali Ernst Linder - Mannerheimin luottomies

Ruotsalainen, Suomessa syntynyt aatelismies Ernst Linder oli keskeisesti mukana sekä Suomen sisällissodassa että toiseksi vapaussodaksi kutsutussa talvisodassa. Ylipäällikkö Gustaf Mannerheimin perheystäviin kuulunut Linder oli sodissa Mannerheimin luottomies. Molemmat kenraalit olivat ratsuväen miehiä.

Ernst Linder syntyi suomenruotsalaiseen aatelissukuun vuonna 1868 Åminnen kartanossa Pohjan pitäjässä, nykyisessä Raaseporissa.

Åminnen kartano

Linderin isä Ernst vanhempi, lehtimies, taiteilija ja poliitikko, kuoli lavantautiin. Hän sai tartunnan hoitaessaan potilaita perustamassaan kulkutautisairaalassa. Poika oli silloin muutaman viikon ikäinen. Nelivuotias hän oli, kun äiti meni uusiin naimisiin ja perhe muutti Tukholmaan.

Linder kirjoitti Tukholmassa yksityisesti ylioppilaaksi ja värväytyi saman tien Ruotsin ratsastavaan henkikaartiin. Lisäoppia kertyi Karlbergin sotakoulussa, Hannoverin sotilasratsastuskoulussa ja Ruotsin sotakorkeakoulussa. Palveluskokemusta hän sai ratsastavassa henkikaartissa, Ruotsin yleisesikunnassa, sotilasattaseana Pariisissa ja Lontoossa sekä arvostetun Strömsholmin ratsastuskoulun johtajana.

Suomen sisällissodan syttyessä everstiluutnantti Linder palveli Ruotsin ratsastavan henkikaartin rykmentinkomentajana Tukholmassa.

Ero armeijasta ja matka Suomeen

Ruotsissa seurattiin tarkasti tapahtumien vyöryä Euroopassa ja naapurimaissa ja oltiin huolestuneita Suomen tilanteesta. Upseeristossa esiintyi halua lähteä Suomeen auttamaan valkoisia sisällissodassa.

Suomessa syntynyt Linderkin piti tarpeellisena lähteä taistelemaan bolševikkeja vastaan, jotka hän näki myös Ruotsin vihollisiksi. Näin siitä huolimatta, että luottamus Suomen valkoisen armeijan sotamenestykseen ei ollut Ruotsissa kummoinen Linderin käsityksen mukaan.

Linder kysyi Ruotsin sotaministeriltä, valtioneuvos Nilssonilta ”virkaloman” saantimahdollisuutta. Ruotsin hallituksen kannaksi muodostui, että piti erota armeijasta, jos aikoi mennä Suomeen taistelemaan. Linder anoi eroa ja sai sen vasta jo saavuttuaan Suomeen. Sitä ennen hänelle kuitenkin oli myönnetty ylennys everstiksi.

Linder sähkötti ennen lähtöä ystävälleen Mannerheimille ja kysyi, tarvittiinko palveluksia. Mannerheim sähkötti takaisin: ”tulkaa niin pian kuin mahdollista”. Linder matkusti Haaparannan kautta junalla ja oli perillä valkoisten tuolloisessa päämajassa Seinäjoella 11. helmikuuta.

Mannerheim määräsi ”saadakseen yleissilmäyksen tilanteeseen” Linderin selvittämään ”kaikilla rintamilla” sodankäyntiin vaikuttavat seikat osapuolten voimasuhteista sotilaiden sairaanhoitopalveluihin (päiväkäsky nro 8). Linder teki työtä käskettyä. Hänet määrättiin raportoinnin jälkeen everstinä vasta muodostetun läntisen Satakunnan ryhmän päälliköksi. Muut valkoisen armeijan voimaryhmät olivat Hämeen, Savon ja Karjalan ryhmät.

Tampereen alasin

Satakunnan ryhmän päätehtävä oli estää Tampereen punaisia saamasta valtauksen yhteydessä apujoukkoja Porista tai etelästä Lempäälästä päin sekä estää punaisia pakenemasta näihin suuntiin valtauksen jälkeen. Varsinaisiin valtaustaisteluihin eivät Linderin joukot osallistuneet. Tampere vallattiin toisella yrittämällä idästä Kangasalan ja Messukylän - Kalevankankaan suunnasta.

Tampereen valtauksen jälkeen Linderin joukot mursivat vahvan Porin puolustuksen. Sitten Mannerheim määräsi Linderin johtamaan Savon ryhmää. Linderin joukot toteuttivat sisällissodan viimeisen isomman operaation valtaamalla Kotkan ja Haminan toukokuun alussa.

Kannattaa mainita, että Linder kielsi päiväkäskyssään huhtikuun alussa joukoiltaan vastustajan teloitukset ilman laillista oikeudenkäyntiä (päiväkäsky nro 179).

Suhdanteiden työnneltävänä

Suomen sisällissodan jälkeen kenraalimajuriksi korotettu Linder erosi Suomen armeijasta yhtäkaaa Mannerheimin kanssa toukokuun lopussa protestiksi saksalaissuuntaukselle. Saksan hävittyä, kuningaskutsun hiivuttua ja Svinhufvudin erottua Linder liittyi uudelleen Suomen armeijaan, kun Mannerheimista tuli uusi valtionhoitaja. Linder nimitettiin ratsuväen tarkastajaksi.

Suomen valtion muodostumisprosessin monissa käännteissä Linder erosi jälleen heinäkuun lopulla 1919. Nuoren tasavallan ensimmäiset presidentinvaalit oli pidetty. Mannerheim hävisi K. J. Ståhlbergille ja siirtyi syrjään julkisesta elämästä. Samaan aikaan armeija järjestäytyi uudelleen uudessa tilanteessa.

Kenraalit Ernst Linder ja C.G.E. Mannerheim seuraamassa sotaharjoitusta 1920-luvun lopulla (Kuva: Ratsumieskillan arkisto)

Suomen syntyvaiheet vaikuttivat Linderin elämään ja uraan vielä seuraavallakin vuosikymmenellä. Hän ei saanut tavoittelemansa ja jo hänelle puolittain luvattua entisen joukko-osastonsa Ruotsin ratsastavan henkikaartin komentajan paikkaa.

Osasyynä tähän pidetään Ruotsin ja Suomen välien kiristymistä Ahvenanmaan kiistan vuoksi. Se ei ainakaan nostanut syntyjään suomalaisen ja Suomen puolesta taistelleen Linderin osakkeita intrigisessä (juonitteleva) tilanteessa.

Linder siirtyi reserviin, jossa hänet ylennettiin Ruotsin ratsuväen kenraaliluutnantiksi 1927. Linder kuului myös Suomen armeijan reserviin, jossa hänet ylennettiin kenraaliluutnantiksi talvisodan alla 1938.

Talvisodassa

Talvisota syttyi marraskuun viimeisenä päivänä 1939. Suomen armeijan reserviläinen Linder matkusti jälleen Suomeen auttamaan, tällä kertaa yhdessä muutaman tuhannen muun vapaaehtoisen kanssa. Kyseessä oli, kuten on luonnehdittu, toinen ja tärkeä vapaussota. Linder sai Mannerheimilta tehtäväkseen ruotsalaisen vapaaehtoisjoukon Svenska Frivilligkårin (SFK) johtamisen.

Pienen divisioonan vahvuinen noin 8000 miehen SFK muodostettiin ja harjoitettiin Kemissä ja Torniossa. Suomen kenttäarmeijaan se liitettiin 20.2.1940. Ruotsalaisjoukon koko varustus ja taisteluvälineet raskasta aseistusta lukuun ottamatta oli ruotsalaista.

Svenska Frivilligkårenin komentaja, kenraaliluutnantti Ernst Linder ja Lapin ryhmän komentaja, kenraalimajuri Kurt Wallenius Rovaniemellä helmikuussa 1940. (SA-kuva)

Mannerheim nimitti kenraaliluutnantti Linderin Lapin Ryhmän komentajaksi 27.2.1940 kenraalimajuri K.M. Walleniuksen seuraajaksi. Samalla koko Oulun pohjoispuolisen Suomen puolustus siirtyi Linderin vastuulle.

Ruotsalainen vapaaehtoisjoukko sijoitettiin ottamaan rintamavastuu Märkäjärvellä eli tärkeimmällä Sallan puolustussuunnalla. Päämaja saattoi irrottaa Lapista viisi taisteluissa koeteltua pataljoonaa torjumaan Viipurinlahden maihinnousua.

Ruotsalaiset vapaaehtoiset menettivät kaatuneina talvisodassa yhteensä noin 30 miestä ja haavoittuneina noin 180. Pääosa heistä oli paleltuneita. Tappiot olisivat olleet aivan toista luokkaa, jos neuvostojoukkojen 15.3. alkavaksi käsketty suurhyökkäys Sallan suunnalla Kemijärvellä ja edelleen Kemiin olisi ehtinyt alkaa.

Hyökkäystä edeltävä tulivalmistelu käynnistyi talvisodan viimeisenä päivänä ja aiheutti ruotsalaisille sodan raskaimmat tappiot, noin kolmanneksen heidän kokonaistappioistaan. Sota loppui 13.3.1940.

Linder nimitettiin 25.3.1940 Suomen armeijan ratsuväenkenraaliksi.

Muistohiihto

Lapissa hiihdetään ruotsalaisen vapaaehtoisjoukon muistoksi joka viides vuosi kunniahiihto Kemijärvellä Sallaan. Viimeksi se jäi koronan vuoksi väliin. Siihen saakka

jokaiseen hiihtoon oli osallistunut mukana olleita ruotsalaisia vapaaehtoisia hiihtäen tai autosiirtymin.

Ruotsin apu merkityksellistä

Ruotsin sotilaallinen apu Suomelle oli merkittävää erityisesti henkilötasolla sisällissodan alkuvaiheissa helmikuussa 1918. Mannerheimin johtama Suomen hallituksen armeija yhtäaikaa sekä vasta muodostui että taisteli. Pulaa oli upseereista ja erityisesti yleisesikuntakoulutuksen saaneista.

Linder sopi kuvioon hyvin. Hän myös jonkin verran osasi johtamiensa joukkojen kieltä. Rintamalla oli täysin kielitaidottomia ruotsalaisia upseereita, joilla johtaminen onnistui vain tulkin välityksellä. Aina siitä ei Linderin muistelmien mukaan tullut oikein mitään edes kahden tulkin avulla.

Talvisodassa Linderin johtama ruotsalainen vapaaehtoisjoukko vapautti kokeneita suomalaisia pataljoonia pohjoisrintamalta etelään, jossa neuvostojoukkojen maihinnousu oli vallannut sillanpääaseman Viipurin länsipuolella. Tilanne oli veitsen terällä, sillä aseleponeuvottelut olivat samaan aikaan loppusuoralla.

Olympiavoittaja Linder

Muistelmissaan Linder kertoo, miten hän kuljetutti oman hevosensa Kingstonin Tukholmasta Tornion kautta sisällissodan rintamalle. Linder käytti sitä tehtävissään aina kun voi ja ratsasteli joskus molempien huviksi maastossa, mikä sinänsä taisi olla sodan oloissa hieman varomatonta.

*Linder Lahden upseerikerholla
Kuva: HRR Säätiön kokoelmat*

Linder oli ratsun selässä paitsi sotilas myös kilpailija. Koko ikänsä ratsastuslajeja harrastanut Linder voitti kultaa Pariisin olympialaisissa kouluratsastuksessa hevosellaan Piccolominolla. Vuosi oli 1924, Linder oli 56-vuotias.

Sekä Mannerheim että Linder olivat sisällissodan aikaan jo varttuneita viisikymppisiä sotilaita. Talvisodan aikana molemmat päälliköt kävivät kahdeksatta kymppiä.

Mannerheim menetti ystävänsä jatkosodan aikana, johon Linder ei enää osallistunut. Linder kuoli Tukholmassa vuonna 1943.

Teksti: Juha Sihvonen

Ratsumieskillan uudet säännöt

Hallitus esitti kokoukselle sääntöjen muuttamista. Seppo Huldén esitteli uudet säännöt, joita tarkennettiin muutamasta kohdasta. Kokous antoi hallitukselle valtuuden tehdä sovitut muutokset ja saattaa säännöt voimaan. Mikäli säännöt menevät läpi yhdistysrekisterissä, ne astuvat välittömästi voimaan. Säännöt päivitetään sen jälkeen myös nettisivuille.

Kylmän sodan varusmiehenä

Ratsumieskillan jäsen kenttäpiispa Pekka Särkiö on julkaissut kirjan omasta varusmiesajastaan. Teksti pohjautuu Pekan omiin päiväkirjamerkintöihin.

Suora lainaus Pekan kirjan alkusanoista:

”Astuin vapaaehtoisena palvelukseen Sodankylän Jääkäriprikaatiin lokakuussa 1982. Haminassa suoritetun reserviupseerikurssin 172 jälkeen minut komennettiin varusmies pappikurssille Upinniemeen. Lopun palvelukseni toimin upseerikokelaana varusmiespapin tehtävässä, lyhyen aikaa Kymen Pioneeripataljoonassa Koriolla sekä sen jälkeen Haminassa RUK:n ja Kymen Jääkäripataljoonan papin sijaisena”

Koko tarinan ja nuoren miehen ajatuksia ja kokemuksia voi lukea, kun kirja tulee painosta. Lukiessa on mukava muistella myös omaa varusmiesaikaa. Kerromme myöhemmin, mistä kirjan saa.

Ratsumieskillan omat tuotteet

Ratsumieskillan pikeepaitoja on jälleen saatavana hintaan 45,00 euroa/kpl. Koot M/L/XL/XXL/XXXL.

Ratsumieskillan hienoja lippalakkeja mustana ja maastokuvioituna on edelleen kaupan. Lippalakkien hinnat ovat Ratsumieskillan jäsenille 15,00 euroa/kpl ja muille 20,00 euroa. Sovi postimaksusta Harri Paasovaaran kanssa.

Tiedustelut sähköpostilla harri.paasovaara@bluesan.fi.

Hollolan hirven savusauna

Hollolan hirven savusaunaan pääsee keskiviikkona 8.6.2022 klo 16.00. Savusaunan jälkeen terassilla esiintyy Miikka Kallio & Mikko Matias Peltoniemi. Klo 18.00 aukeaa grillibuffet. Ilkka Sipilä on luvannut ratsumiehille saunaan Hollolan hirven omaa olutta.

Matti Hilska palkittiin maanpuolustusmitalilla

Matti Hilska kävi MPK:n vuosijuhlassa vastaanottamassa hänelle 4.9.2021 myönnetyn Maanpuolustusmitalin miekkojen kera 21.4.2022 Ritarihuoneella. Matin mitalin numero on 722. Onnittelemme.

Kuvassa vasemmalta: kenraalimajuri Pasi Jokinen, Lahden Eskadroonan päällikkö Matti Hilska, kaupallinen sihteeri Seppo Viheraari, Suojelupoliisin päällikkö Antti Pelltari ja pääsihteeri Pia Lindell. Kuva: Urpo Karjalainen

TURPO 2022

Maanpuolustuskiltojen liiton perinteinen TURPO 2022 pidetään Santahaminassa 7.5.2022.

Tulevaisuuden sota – 45. turvallisuuspolitiikan seminaari TURPO-2022

Yhteiskunnan teknologinen kehitys ilmentää sitä toimintaympäristöä, jossa sodat käydään. Millainen yhteiskunta sellainen sodankäynti. Teknologiakehityksellä on keskeinen merkitys sodankäynnin luonteen kehitykseen. Sodankäynnin teknologiakehitys on laajentunut perinteisiltä maa-, meri- ja ilmadomaineista kyber- ja informaatio- ja avaruusympäristöihin.

Hyvää kesää!

